

Blankning

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2011/12:175 Blankning. I propositionen föreslår regeringen en ny lag med kompletterande bestämmelser till blankningsförordningen. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Syftet med förslaget är att anpassa svensk lagstiftning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 236/2012 om blankning och vissa aspekter av kreditswappar (blankningsförordningen).¹

Syftet med blankningsförordningen är att öka transparensen för korta positioner i finansiella instrument. Dessutom ska den begränsa potentiella avvecklingsproblem och andra risker som är förknippade med s.k. naken blankning. Genom att de behöriga myndigheterna får befogenheter att, vid ogynnsamma händelser eller en utveckling som utgör ett allvarligt hot mot den finansiella stabiliteten eller marknadsförtroendet, förbjuda eller begränsa blankning eller korta nettopositioner i aktier eller statspapper ska förordningen kunna bidra till att minska stabilitetsrisker och upprätthålla tilliten till marknaden. I sådana situationer ska blankningsförordningen också säkerställa samarbetet, dels mellan behöriga myndigheter, dels mellan de nationella behöriga myndigheterna och Esma.

Regeringen föreslår att Finansinspektionen blir behörig myndighet inom de områden som täcks av de nya reglerna.

I propositionen föreslås vidare en ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att sekretesskydda uppgifter om enskilda ekonomiska eller personliga förhållanden som Finansinspektionen får i sin övervakning och kontroll enligt den nya lagen om blankning. Ändringen i offentlighets- och sekretesslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

¹ EUT L 86, 24.3.2012, s. 1 (Celex 32012R0236).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Blankningsförordningen	5
Utskottets överväganden	10
Lag om kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning m.m.	10
Förbud mot naken blankning	16
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Propositionen	17
Motion från allmänna motionstiden hösten 2012	17
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lag om kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförfordning m.m.

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförfordning,

2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:175 punkterna 1 och 2.

2. Förbud mot naken blankning

Riksdagen avslår motion

2012/13:Fi298 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 2.

Stockholm den 25 oktober 2012

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Peder Wachtmeister (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Marie Nordén (S), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Erik Almqvist (SD), Ulla Andersson (V), Edip Noyan (M), Adnan Dibrani (S), Emil Källström (C) och Hans Rothenberg (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2011/12:175 Blankning föreslår regeringen att riksdagen antar en ny lag med kompletterande bestämmelser till blankningsförordningen. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013. Dessutom föreslås en ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att sekretessskydda uppgifter om enskilda ekonomiska eller personliga förhållanden som Finansinspektionen får i sin övervakning och kontroll enligt den nya lagen. Även ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013. Lagrådet har granskat förslagen och regeringen har beaktat Lagrådets synpunkter. Dessutom har några redaktionella ändringar gjorts i lagtexten.

I ärendet behandlar utskottet även en motion från den allmänna motions tiden. De behandlade förslagen återges i bilaga 1 och regeringens lagförslag i bilaga 2.

Bakgrund

Den 14 mars 2012 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) nr 236/2012 om blankning och vissa aspekter av kreditswappar.¹ Blankningsförordningen ska tillämpas från och med den 1 november 2012.

En EU-förordning är direkt tillämplig i varje medlemsland. En sådan rättsakt varken ska eller får genomföras i eller omvandlas till nationell rätt. Sverige får därför inte vidta några särskilda åtgärder för att införliva blankningsförordningens materiella bestämmelser i nationell rätt. Förordningen förutsätter dock att vissa nationella åtgärder vidtas, t.ex. att en behörig myndighet utses. De bestämmelser som är nödvändiga till följd av blankningsförordningen föreslås i huvudsak samlas i en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning. Utgångspunkten är att de nya bestämmelserna ska utformas på liknande sätt som motsvarande bestämmelser i den befintliga lagstiftningen på finansmarknadsområdet om inte särskilda skäl talar emot det.

I enlighet med blankningsförordningens krav lämnade Esma den 31 mars 2012 förslag till tekniska standarder för tillsyn respektive tekniska standarder för genomförande till kommissionen² och den 20 april 2012³ lämnade Esma tekniska råd till kommissionen rörande de delegerade akterna.

¹ EUT L 86, 24.3.2012, s. 1 (Celex 32012R0236).

² Förslagen finns tillgängliga på <http://www.esma.europa.eu/content/Draft-technical-standards-Regulation-EU-No-2362012-European-Parliament-and-Council-short-sel>.

³ Råden finns tillgängliga på <http://www.esma.europa.eu/content/ESMAs-Technical-Advice-possible-delegated-acts-short-selling-and-certain-aspects-CDS>.

Senast den 30 juni 2013 ska kommissionen rapportera till rådet och Europaparlamentet om hur förordningen tillämpas, om lämpligheten och konsekvenserna av vissa av förordningens krav, liksom om lämpligheten att införa andra restriktioner eller krav samt en centraliserad rapportering till Esma.

Blankning

Med blankning menas att någon säljer ett värdepapper – oftast en aktie eller ett statspapper utan att vara ägare till värdepapperet vid tidpunkten för försäljningen. Blankning kan ske med eller utan täckning, s.k. äkta eller naken blankning. Vid naken blankning har det värdepapper som säljs inte lånats in före försäljningen. Säljarens syfte är då att köpa eller låna in värdepapperet efter försäljningen men före leverans. Vid äkta blankning har de värdepapper som säljs lånats av en annan part före försäljningen. Den som blankar får normalt betala en avgift för lånet av värdepapperen. Blankning innebär att man kan tjäna pengar på en nedåtgående marknad precis som vid andra typer av s.k. korta positioner. Instrumentet används dock även för andra ändamål.

Blankning spelar en viktig roll på finansmarknaden då det bidrar till en effektiv prisbildning och ökad likviditet. I vissa situationer kan dock blankning förstärka en prisnedgång på ett omotiverat sätt. Det kan t.ex. användas i samband med spridandet av vilseledande information om en emittent. Ett sådant beteende utgör marknadsmissbruk (i Sverige kallat otillbörlig marknadspåverkan).

Blankningsförordningen

Förordningens syfte

Syftet med blankningsförordningen är att öka transparensen för korta positioner i finansiella instrument. Dessutom ska den begränsa potentiella avvecklingsproblem och andra risker som är förknippade med s.k. naken blankning. Genom att de behöriga myndigheterna får befogenheter att, vid ogynnsamma händelser eller en utveckling som utgör ett allvarligt hot mot den finansiella stabiliteten eller marknadsförtroendet, förbjuda eller begränsa blankning eller korta nettopositioner i aktier eller statspapper ska förordningen kunna bidra till att minska stabilitetsrisker och upprätthålla tilliten till marknaden. I sådana situationer ska blankningsförordningen också säkerställa samarbetet, dels mellan behöriga myndigheter, dels mellan de nationella behöriga myndigheterna och Esma.

Tillämpningsområde

Blankningsförordningen omfattar finansiella instrument som är upptagna för handel på en handelsplats inom EU. Den gäller även när sådana finansiella instrument handlas med utanför en handelsplats samt derivatkontrakt som avser sådana instrument. Den omfattar också skuldinstrument som har utfärdats av en medlemsstat eller av EU (statspapper) samt derivatkontrakt som avser eller relaterar till sådana instrument. De artiklar som rör tillfälliga ingripandebefogenheter gäller alla typer av finansiella instrument.

Anmälningsskrav

Korta positioner beskrivs som ett resultat av blankning i en aktie eller ett statspapper. Även en transaktion som skapar eller avser ett annat finansiellt instrument kan resultera i att en person har en kort position, om en effekt av transaktionen är att personen ges en ekonomisk fördel om värdet på en aktie eller ett statspapper sjunker (dvs. vissa derivattransaktioner). En kort nettoposition är en kort position minus den långa position som innehas avseende samma aktie eller statspapper. Vid beräkningen av en position i statspapper ska även eventuella statskreditswappar ingå. Anmälningsskraven gäller för betydande s.k. korta nettopositioner i aktier och statspapper.

Med betydande korta nettopositioner menas när innehavet motsvarar ett värde på minst 0,2 procent av det emitterande aktiekapitalet i det berörda bolaget och därefter för varje ytterligare 0,1 procent. När värdet överstiger 0,5 procent av det emitterade aktiekapitalet och vid varje ytterligare 0,1 procent ska positionen offentliggöras. Kommissionen får modifiera trösklarna genom delegerade akter. Den som intar betydande korta nettopositioner ska föra register i fem år över de bruttopositioner som skapar betydande korta nettopositioner.

Korta positioner i statspapper ska enbart anmälas till de behöriga myndigheterna. Kommissionen ges befogenhet att i delegerade akter bestämma trösklarna för anmälan.

De behöriga myndigheterna ska varje kvartal lämna information i sammanfattad form till Esma om anmälda korta nettopositioner i aktier, statspapper och creditswappar. Esma får begära ytterligare information från de behöriga myndigheterna.

Naken blankning

Blankningsförordningen innebär att naken blankning är förbjuden om inte den som säljer aktierna

- har lånat aktierna, eller
- har avtalat om att låna aktierna eller ha en annan definitivt verkställbar fordran om överföring av äganderätt till ett motsvarande antal aktier, eller

- har en överenskommelse med en tredje part enligt vilken den tredje parten har bekräftat att aktierna har lokaliserats och ha vidtagit sådana åtgärder gentemot tredje parter så att den som säljer har en rimlig anledning att tro att avveckling ska kunna ske på rätt dag (den s.k. locate-regeln).

Motsvarande regler finns beträffande blankning i statspapper, men där räcker det med att en tredje part har bekräftat att statspapperet har lokaliserats eller att man annars har en rimlig anledning att tro att avvecklingen kan genomföras på rätt dag. Restriktionerna gäller över huvud taget inte om blankningen av ett statspapper är ägnad att skydda en lång position i ett skuldinstrument vars prissättning har en hög korrelation med prissättningen på statspapperet i fråga.

Esma ska utarbeta tekniska standarder för genomförande för att specificera kravens innebörd. När det gäller statspapper finns en möjlighet för behöriga myndigheter att tillfälligt upphäva restriktionerna om likviditeten beträffande ett statspapper understiger vissa tröskelvärden. Tröskelvärdena ska bestämmas av kommissionen i delegerade akter.

Nakna positioner i statskreditswappar

Det blir också förbjudet med creditswappstransaktioner som leder till en position utan täckning (en s.k. naken position) i en statskreditswapp. En naken position i en statskreditswapp beskrivs som ett innehav av en statskreditswapp där ändamålet med innehavet inte är att skydda mot den kreditrisk som är förknippad med emittenten av det statspapper som statskreditswappen avser, eller mot risken för värdefall på statspapperet när personen innehar tillgångar eller har ekonomiska förpliktelser vars värde korrelerar med värdet på statspapperet. Kommissionen ska genom delegerade akter specificera när en creditswappstransaktion anses vara ett skydd mot en kreditrisk eller en risk för minskning av värdet på statspapperet.

Buy-in-förfaranden och avgifter vid utebliven leverans

Centrala motparter (central counterparty, CCP) som tillhandahåller avvecklingstjänster ska se till att det finns buy-in-förfaranden som uppfyller vissa krav. De innebär att om en person som har sålt aktier inte har levererat dem senast fyra handelsdagar efter den dag då avvecklingen skulle ha ägt rum, ska aktierna köpas in. Om aktierna inte kan köpas in ska i stället köparen ersättas för skador som den uteblivna leveransen orsakat. Den centrala motparten ska även se till att den som inte har fullgjort sin leveransskyldighet ersätter alla belopp som har betalats för buy-in eller kompensation till köparen samt är skyldig att göra dagliga betalningar för varje dag som avvecklingen uteblir.

Undantag

Kraven på anmälan och offentliggörande, begränsningar av naken blankning samt kraven på buy-in-förfaranden gäller inte för aktier vars huvudsakliga handelsplats finns utanför EU. Den behöriga myndigheten för aktien i fråga ska minst vartannat år fastställa om aktiens huvudsakliga handelsplats finns utanför EU. Esmas ska publicera listor över sådana aktier.

Undantag från kraven på anmälan och offentliggörande, begränsningar av naken blankning samt nakna positioner i statskreditswappar ges även för marknadsgaranter och primärmarknadsoperationer. Undantaget beträffande marknadsgaranter gäller för värdepappersföretag och kreditinstitut när de agerar till följd av att de lägger bindande och samtidiga köp- och säljbud av jämförbar storlek till konkurrenskraftiga priser och därigenom regelbundet och löpande tillhandahåller likviditet till marknaden. Det gäller även när dessa företag agerar inom ramen för sin ordinarie verksamhet för att fullgöra order som har initierats av kunder eller som svar på kunders önskemål om att handla samt när de säkrar positioner som uppkommer när de uppfyller dessa och de nyss nämnda uppgifterna. Undantaget beträffande primärmarknadsoperationer gäller den som enligt ett avtal med en emittent av statspapper är godkänd återförsäljare, när denne handlar i eget namn i ett finansiellt instrument avseende primär- eller sekundärmarknadsoperationer i statspapperet.

Den som avser att använda sig av ett undantag måste anmäla detta till den behöriga myndigheten. Myndigheten i fråga får förbjuda en person att använda sig av undantaget, om den anser att personen inte uppfyller villkoren för undantaget.

Exceptionella omständigheter

Behöriga myndigheter får i en krisliknande situation – när ogynnsamma händelser eller en ogynnsam utveckling inträffat som utgör ett allvarligt hot mot den finansiella stabiliteten eller marknadsförtroendet – dels bestämma lägre trösklar för anmälan, dels införa förbud eller begränsningar beträffande korta positioner eller creditswappstransaktioner. Vidare ges de behöriga myndigheterna rätt att begära in uppgifter om ökade kostnader för lån av finansiella instrument. Restriktioner ska gälla i tre månader i taget.

När en behörig myndighet överväger att införa begränsningar ska övriga behöriga myndigheter och Esmas informeras. De övriga behöriga myndigheterna kan då välja att införa samma begränsningar i syfte att hjälpa den initiativtagande myndigheten. Esmas ska inom 24 timmar avge ett utlåtande om huruvida man anser att den föreslagna åtgärden är nödvändig för att hantera de exceptionella omständigheterna. En behörig myndighet som väljer att införa begränsningar i strid med Esmas ställningstagande ska motivera varför. Vidare finns en bestämmelse om möjliga åtgärder som de behöriga myndigheterna kan vidta vid avsevärda prisfall under en dag (s.k.

circuit breaker). Kommissionen ges befogenhet att i delegerade akter specificera vilka kriterier och faktorer som ska beaktas när de behöriga myndigheterna och Esma avgör om situationen är sådan att tillfälliga åtgärder får vidtas.

Samarbete med tredjeland

Behöriga myndigheter ska när det är möjligt komma överens med tillsynsmyndigheter i tredjeländer om samarbetsformer för utbyte av information, fullgörandet av förpliktelser enligt förordningen i tredjeländer och att myndigheter i tredjeländer ska vidta liknande åtgärder som de som vidtas av de behöriga myndigheterna i en krisliknande situation. Esma ska samordna utarbetandet av samarbetsformerna.

Sanktioner m.m.

De behöriga myndigheterna ska kunna genomföra platsundersökningar och kräva in uppgifter som avser telefon- eller datatrafikloggar. Vidare ska medlemsstaterna införa sanktioner och administrativa åtgärder som kan vidtas mot dem som bryter mot förordningen.

Utskottets överväganden

Lag om kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning samt förslaget till ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Propositionens huvudsakliga innehåll

En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning

I propositionen föreslås en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning. Syftet med förslaget är att anpassa svensk lagstiftning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 236/2012 om blankning och vissa aspekter av creditswappar. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

I propositionen föreslås vidare att det införs en ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att sekretesskydda uppgifter om enskilda ekonomiska eller personliga förhållanden som Finansinspektionen får i sin övervakning och kontroll enligt den nya lagen.

Behörig myndighet

Finansinspektionen ska vara behörig myndighet enligt blankningsförordningen.

Finansinspektionens befogenheter

För tillsynen över att bestämmelserna i blankningsförordningen följs får Finansinspektionen förelägga ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat. Finansinspektionen får också förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör. Föreläggandet får dock inte strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater. Vidare får inspektionen meddela de förelägganden i övrigt som behövs för att se till att förordningen följs. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Särskild avgift

Finansinspektionen ska besluta att ta ut en särskild avgift av den som åsidosätter sina skyldigheter enligt blankningsförordningen. Gäller det åsidosättande av anmälningsskyldighet eller att offentliggöra ska avgiften uppgå till lägst 5 000 kronor och högst 5 miljoner kronor. Överträdelse som avser förbud att genomföra en viss transaktion medför en särskild avgift på 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor. Avgiften ska tillfalla staten. Är överträdelsen ringa eller ursäktlig eller om det annars finns särskilda skäl får avgiften efterskänkas helt eller delvis. Avgiften får bara tas ut om den som avgiften gäller, inom två år från det att överträdelsen ägde rum, har delgetts att frågan tagits upp av Finansinspektionen.

Avgifter till Finansinspektionen

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av anmälningar enligt blankningsförordningen. De institut som står under Finansinspektionens tillsyn ska betala årliga avgifter för att bekosta inspektionens övervakning enligt blankningsförordningen. Regeringen får meddela föreskrifter om avgifterna.

Överklagande

Finansinspektionens beslut enligt den nya lagen och enligt artikel 17.7 i blankningsförordningen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt blankningsförordningen får inte överklagas. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Finansinspektionen får bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart, om annat inte följer av blankningsförordningen.

Samarbete med andra behöriga myndigheter

De behöriga myndigheterna ska enligt blankningsförordningen samarbeta med varandra när det är nödvändigt eller lämpligt för tillämpningen av förordningen. De är skyldiga att förse varandra med information av betydelse för fullgörandet av sina uppgifter enligt förordningen. Vidare är de behöriga myndigheterna skyldiga att samarbeta med Esma, och då i enlighet med Esmaförordningen.

Tystnadsplikt gäller för alla personer som arbetar eller har arbetat för den behöriga myndigheten, eller för någon myndighet eller fysisk eller juridisk person till vilken den behöriga myndigheten har delegerat uppgifter, inklusive av myndigheten anlidade revisorer och sakkunniga. Konfidentiell information som omfattas av tystnadsplikt får dock lämnas ut när så krävs i samband med rättsliga förfaranden. Som huvudregel gäller tystnadsplikt för information som utbyts mellan behöriga myndigheter som rör affärs-

eller driftsförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden. Informationen får dock lämnas ut om det finns ett uttryckligt medgivande eller om så krävs i samband med rättsliga förfaranden.

De behöriga myndigheterna ska också, när det är möjligt, upprätta samarbetsformer med tillsynsmyndigheter i tredjeländ om bl.a. ett utbyte av information. En förutsättning är dock att den information som ska överföras inom ramen för ett sådant samarbete omfattas av garantier om tystnadsplikt som åtminstone motsvarar dem som anges i artikel 34 i blankningsförordningen.

Blankningsförordningen innehåller också bestämmelser om skydd för personuppgifter. I huvudsak får överföring endast ske om tredjeländ säkerställer en adekvat skyddsnivå för personuppgifterna i fråga.

En behörig myndighet får begära bistånd av en behörig myndighet i en annan medlemsstat när det gäller inspektioner på plats eller utredningar. En behörig myndighet som tar emot en sådan begäran ska enligt blankningsförordningen antingen själv utföra inspektionen på plats eller utredningen, låta den behöriga myndighet som har lämnat begäran delta i kontrollen på plats eller utredningen, låta den behöriga myndighet som har lämnat begäran själv utföra kontrollen på plats eller utredningen, utse revisorer eller sakkunniga för att utföra kontrollen på plats eller utredningen eller dela vissa övervakningsuppgifter med de andra behöriga myndigheterna. Esma får begära att medlemsstaternas behöriga myndigheter ska utföra specifika utredningsuppgifter och inspektioner på plats när Esma har skäl att begära information för att kunna utöva en befogenhet som Esma har enligt blankningsförordningen.

Det informationsutbyte som föreskrivs i blankningsförordningen kan ske inom ramen för gällande svensk rätt. Finansinspektionen får, med stöd av artikel 37 i blankningsförordningen, vidta de åtgärder som anges där. Några svenska lagstiftningsåtgärder krävs inte i denna del. Det krävs inte heller några lagändringar för att Finansinspektionen ska kunna komma överens om samarbetsformer med tillsynsmyndigheter i tredjeländer.

Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen

Regeringen föreslår att sekretess ska gälla för uppgifter om enskildas ekonomiska eller personliga förhållanden i Finansinspektionens övervakning och kontroll enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till blankningsförordningen. Remissinstanserna, förutom Sveriges advokatsamfund, tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. Advokatsamfundet anför att det kan ifrågasättas om det skydd som fås genom den föreslagna ändringen i 30 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL) är tillräckligt för att motsvara det skydd som följer av blankningsförordningen. Lagrådet har inte haft någon invändning mot förslaget i den delen.

I 30 kap. 6 § OSL regleras den sekretess som gäller för Finansinspektionens övervakning eller kontroll över finansmarknaderna enligt viss angiven lagstiftning, vilket har ansetts vara en fråga tillståndsgivningen och tillsynen skild verksamhet (se prop. 1984/85:157 s. 73). Bland den lagstiftning som anges i lagrummet kan nämnas lagen om handel med finansiella instrument och lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument.

Den verksamhet som den behöriga myndigheten ska bedriva med stöd av blankningsförordningen har karaktären av övervakning och kontroll, t.ex. när det gäller anmälningsskyldigheten avseende vissa korta nettositioner i aktier enligt artikel 5 och kraven för inledande av blankningstransaktioner enligt artikel 12. Finansinspektionen föreslås få rätt att förelägga ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat. Finansinspektionen ska även ha befogenhet att hålla förhör med den som förväntas kunna lämna uppgifter.

Den information som lämnas till Finansinspektionen kan innehålla känsliga uppgifter om t.ex. affärsmässiga förhållanden, vars offentliggörande kan leda till avsevärd ekonomisk skada för en enskild. Regeringen anser därför att med hänsyn till detta och till blankningsförordningens krav på tystnadsplikt bör sekretess gälla för Finansinspektionens övervakande verksamhet. OSL bör därför kompletteras med en bestämmelse om det. Uppgifter som har lämnats till Finansinspektionen som rör den uppgiftsskyldiga själv bör endast omfattas av sekretess om denna kan antas lida skada eller men om uppgiften röjs och sekretess inte motverkar syftet med uppgiftsskyldigheten.

När det gäller förhållandet mellan sekretess enligt 30 kap. 6 § OSL och skyddet för meddelarfriheten gör regeringen följande överväganden. I 30 kap. 30 § OSL finns de tystnadsplikter som enligt det aktuella kapitlet har företräde framför principen om meddelarfrihet, dvs. rätten enligt 1 kap.

1 § tredje stycket tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att lämna uppgift i vilket ämne som helst för publicering i de medier som de båda grundlagarna omfattar. Denna frihet är inte begränsad när det gäller uppgifter i ett ärende enligt t.ex. lagen om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden (se prop. 2005/06:140 s. 87 f.). Det saknas enligt regeringen anledning att behandla uppgifter i ärenden enligt den föreslagna lagen på annat sätt. Den föreslagna sekretessbestämmelsen bör således inte inskränka meddelarfriheten.

I blankningsförordningen preciseras inte vad som avses med ”konfidentiell information”. Detta måste därför, enligt regeringen, anses vara något som har lämnats till medlemsstaterna att definiera. Regeringen anser därför, till skillnad från Advokatsamfundet, att bestämmelserna i OSL är tillräckliga för att uppfylla blankningsförordningens krav.

Ikraftträdande

Den nya lagen med kompletterande bestämmelser till blankningsförordningen och ändringen i OSL föreslås träda i kraft den 1 januari 2013. Särskild avgift får endast tas ut för överträdelse som har skett efter ikraftträdandet.

Blankningsförordningen ska tillämpas från och med den 1 november 2012. Skyldigheter inträder då för enskilda i Sverige i enlighet med förordningens materiella bestämmelser, bl.a. anmälningsskyldighet för vissa korta nettopositioner. På grund av den korta tid som medgetts för att vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder är det dock inte möjligt, enligt regeringen, att låta lagändringarna träda i kraft den 1 november 2012. De föreslagna lagbestämmelserna bör därför träda i kraft den 1 januari 2013.

Av 2 kap. 10 § regeringsformen följer ett förbud mot retroaktiv strafflagstiftning. Förbudet omfattar formellt inte administrativa sanktioner. Enligt förarbetena skulle det dock innebära ett kringgående av förbudet att ge retroaktiv verkan åt administrativa sanktioner av uppenbart repressiv, straffliknande karaktär (prop. 1975/76:209 s. 125). Regeringen anser därför att bestämmelsen om särskild avgift inte bör ges retroaktiv verkan. Särskild avgift bör därför endast få tas ut för överträdelse som har skett efter den nya lagens ikraftträdande.

Förslagets konsekvenser

Förslagets syfte och alternativa lösningar

Syftet med de förslag som lämnas av regeringen är att göra nödvändiga anpassningar i svensk lagstiftning med anledning av blankningsförordningen. Tanken är att de kostnader för Finansinspektionens övervakning som följer av blankningsförordningen ska finansieras av de företag som i huvudsak berörs av bestämmelserna och inte belasta statsfinanserna. Genom den föreslagna lagen tillgodoses, enligt regeringen, blankningsförordningens krav på kompletterande reglering i nationell rätt. För att samma sekretesskydd ska gälla på det område som omfattas av blankningsförordningen och den nya lag som föreslås för Finansinspektionens övervakning av de finansiella marknaderna i dag, behöver en ändring göras i OSL.

Remissinstansen Regelrådet avstyrker förslaget i avsaknad av en närmare analys av administrativa kostnader för berörda företag och alternativa lösningar. När det gäller alternativa lösningar anser regeringen att förslaget i huvudsak begränsar sig till det som är nödvändigt med hänsyn till blankningsförordningen. Enligt regeringens bedömning finns det inte några alternativa lösningar som skulle vara lämpliga när det gäller de åtgärder som är nödvändiga för att anpassa den svenska lagstiftningen till blankningsförordningen. Om Sverige inte gör nödvändiga anpassningar av svensk lagstiftning till blankningsförordningen är det sannolikt att Europeiska kommissionen inleder ett förfarande om fördragsbrott. När det gäller kost-

naderna för övervakningen är förslaget förenligt med de principer som sedan länge gäller för finansieringen av Finansinspektionens verksamhet, och eventuella alternativa finansieringsmodeller bör enligt regeringen inte övervägas i detta sammanhang.

Kostnader och andra konsekvenser

Regeringen anser att förslaget inte kommer att få några omedelbara effekter på samhällsekonomin. Däremot får Finansinspektionen en ökad arbetsbörda och ett behov av ökade resurser, vilket innebär budgetära konsekvenser för Finansinspektionen. Den uppskattning som Finansinspektionen själv har gjort är att tillsynen kommer att ta i anspråk två till tre heltidsanställda personer.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2012 föreslagit och beräknat att Finansinspektionen under åren 2012 t.o.m. 2014 successivt ska tillföras ökade resurser via statens budget (prop. 2010/11:1 utgiftsområde 2). Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2010/11:FiU2, rskr. 2010/11:139).

För sin övervakning enligt den nya lagen föreslås att Finansinspektionen ska ta ut en årlig avgift av företag under tillsyn. Avgiften redovisas mot inkomstitel på statens budget. Finansinspektionens kostnader för denna verksamhet ska täckas av beslutade och beräknade resurstillskott. För att täcka de kostnader som uppkommer för Finansinspektionens prövning av anmälningar enligt blankningsförordningen föreslås dessutom att inspektionen, enligt de föreskrifter som regeringen meddelar, ges rätt att ta ut och disponera avgifter för prövningen av anmälningarna.

Avgifterna för prövning av undantag för marknadsgaranter och primärmarknadsoperationer (artikel 17 i blankningsförordningen) uppskattar Finansinspektionen initialt kommer att uppgå till 1,3 miljoner kronor, utspritt på ca 20 företag, för att därefter stanna vid ca 200 000 kronor per år. Den föreslagna lagen medför inte några administrativa kostnader för företagen utöver kostnader för avgifter för tillsyn och prövning. Finansinspektionen ska samarbeta med andra behöriga myndigheter och även med Esma. Eventuella ökade kostnader för Finansinspektionen med anledning av detta ska rymmas inom befintliga budgetramar. Regeringen föreslår att de budgetära konsekvenserna för Sveriges Domstolar ska hanteras inom de befintliga budgetramarna. Några ytterligare konsekvenser för stat, kommuner, landsting, företag eller enskilda kan i nuläget inte förutses enligt regeringen.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottet innebär förslagen i den föreliggande propositionen att svensk lagstiftning anpassas till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 236/2012 om blankning och vissa aspekter av kreditswappar på ett ändamålsenligt sätt.

Utskottet tillstyrker propositionen.

Förbud mot naken blankning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om naken blankning.

Motionen

I motion 2012/13:Fi298 yrkande 2 av Annika Lillemets m.fl. (MP) föreslås att Sverige bör förbjuda nakna blankningar riktade mot svenska statsobligationer som exempelvis Tyskland har gjort mot det landets statsobligationer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det som motionärerna vill uppnå med motionen förverkligas genom blankningsförordningen. För att en blankning ska få genomföras krävs att ett antal villkor är uppfyllda. Villkoren regleras i detalj i delegerade akter som beslutas av kommissionen. EU-förordningen innebär en fullständig harmonisering av bestämmelserna om blankning inom EU. Det innebär att medlemsstaterna varken kan införa mildare eller strängare regler än EU-rätten anger i denna fråga. Utskottet avstyrker därmed motion Fi298 yrkande 2.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:175 Blankning:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Motion från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Fi298 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbjuda nakenblankning.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 236/2012 om blankning och vissa aspekter av kreditswappar (blankningsförordningen)¹.

Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i blankningsförordningen.

Behörig myndighet

2 § Finansinspektionen är behörig myndighet enligt blankningsförordningen.

Tillsyn

3 § För tillsynen över att bestämmelserna i blankningsförordningen följs får Finansinspektionen förelägga

1. ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, och

2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

4 § Finansinspektionen får också förelägga den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt blankningsförordningen att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med ett visst agerande.

5 § Ett beslut om föreläggande enligt denna lag får förenas med vite.

Särskild avgift

6 § Finansinspektionen ska besluta att en särskild avgift ska tas ut av den som åsidosätter sina skyldigheter enligt blankningsförordningen genom att

¹ EUT L 86, 24.3.2012, s. 1 (Celex 32012R0236).

1. inte anmäla att en kort nettoposition i aktier har uppnått eller sjunkit under det relevanta tröskelvärde för anmälan (artikel 5),

2. inte offentliggöra uppgifter om en kort nettoposition i aktier när den har uppnått eller sjunkit under det relevanta tröskelvärde för offentliggörande (artikel 6),

3. inte anmäla att en kort nettoposition i emitterade statspapper har uppnått eller sjunkit under de relevanta tröskelvärdena för anmälan (artikel 7),

4. inte anmäla att en position utan täckning i en statskreditswapp har uppnått eller sjunkit under de relevanta tröskelvärdena för anmälan (artikel 8),

5. inte iakttäta det som föreskrivs i artikel 9 vid anmälan eller offentliggörande enligt artikel 5, 6, 7 eller 8,

6. inte föra register över bruttopositioner som skapar en betydande kort nettoposition (artikel 9.1 andra stycket),

7. utföra en blankning av en aktie som är upptagen till handel på en handelsplats trots att inte något av villkoren i artikel 12 är uppfyllt,

8. utföra en blankning av ett statspapper trots att inte något av villkoren i artikel 13 uppfyllt,

9. utföra en statskreditswapptransaktion i strid med artikel 14,

10. inte se till att det finns sådana rutiner som anges i artikel 15,

11. inte underrätta den behöriga myndigheten om förändringar som påverkar rätten att utnyttja undantaget för marknadsgaranter eller primärmarknadsoperationer (artikel 17.9 och 17.10),

12. inte anmäla eller offentliggöra information om en kort nettoposition i ett visst finansiellt instrument eller en klass av finansiella instrument när en sådan position har uppnått eller sjunkit under ett tröskelvärde för anmälan och en anmälan eller ett offentliggörande har krävts av Finansinspektionen med stöd av artikel 18,

13. inte anmäla en betydande ökning av de avgifter som begärs för utlåning av specifika finansiella instrument eller klasser av finansiella instrument när en anmälan av sådana ökning har krävts av Finansinspektionen med stöd av artikel 19,

14. utföra en sådan transaktion som avses i artikel 20, 21 eller 23 i strid med ett förbud mot eller ett villkor eller en begränsning som har beslutats av Finansinspektionen med stöd av någon av artiklarna,

15. inte anmäla eller offentliggöra information om en kort nettoposition i ett visst finansiellt instrument eller en klass av finansiella instrument när en anmälan eller ett offentliggörande har krävts av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten med stöd av artikel 28.1 a, eller

16. utföra en sådan transaktion som avses i artikel 28.1 b i strid med ett förbud mot eller ett villkor som har beslutats av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten med stöd av den artikeln.

7 § Särskild avgift ska

1. i fall som avses i 6 § 1–6, 10–13 och 15 vara lägst 5 000 kronor och högst 5 miljoner kronor, och

2. i fall som avses i 6 § 7–9, 14 och 16 vara lägst 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor.

Särskild avgift tillfaller staten.

8 § En särskild avgift får bara tas ut om den som avgiften gäller, inom två år från det att överträdelsen ägde rum, har delgetts en upplysning om att frågan om särskild avgift har tagits upp av Finansinspektionen.

9 § Om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller det annars finns särskilda skäl, får en särskild avgift efterges helt eller delvis.

10 § En särskild avgift ska betalas till Finansinspektionen inom trettio dagar efter det att beslutet om att ta ut avgiften har vunnit laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet.

11 § Om den särskilda avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 10 §, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning.

Bestämmelser om indrivning av statliga fordringar finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

12 § Ett beslut om särskild avgift får verkställas enligt utsökningsbalken, om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 10 §.

13 § En särskild avgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet vann laga kraft.

Avgifter till Finansinspektionen

14 § Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av anmälningar enligt blankningsförordningen.

För att bekosta Finansinspektionens övervakning enligt denna lag ska de institut som står under inspektionens tillsyn betala årliga avgifter.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter enligt första och andra styckena.

Överklagande m.m.

15 § Finansinspektionens beslut enligt denna lag och enligt artikel 17.7 i blankningsförordningen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt blankningsförordningen får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

16 § Finansinspektionen får bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart, om annat inte följer av blankningsförordningen.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.

2. Särskild avgift får tas ut endast för överträdelser som har skett efter ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

6 §

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i övervakning eller kontroll för sådan uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som på begäran har lämnats av någon som är skyldig att lämna uppgifter till myndigheten, om övervakningen eller kontrollen sker enligt

1. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,	
2. lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,	
3. lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument,	
4. lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,	
5. lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument, <i>eller</i>	5. lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument,
6. lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden.	6. lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden, <i>eller</i>
	7. lagen (2012:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning.

Om en uppgift som avses i första stycket rör den uppgiftsskyldige, gäller sekretessen endast om denne kan antas lida skada eller men om uppgiften röjs och sekretessen inte motverkar syftet med uppgiftsskyldigheten.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.